

SUCCESS STORY

Bankovni računi nisu više sigurna utočišta za dužnike na Kosovu

Softver sada omogućava sudovima izvršavanje presuda i sprečavanje prevara

Isa Šalja privatni izvršitelj iskorisćava Registrar bankovnih računa

“Sudovi konačno imaju jedan delotvoran i efikasan mehanizam izvršenja preko bankovnih računa.”

Juni 2018. — Dužnici na Kosovu se ne mogu više oslanjati na usluge i lične veze kako bi izbegli plaćanje, dok se banke sada drže odgovornim za račune dužnika zahvaljujući automatskom izvršenju koje praktično eliminiše mogućnost koruptivnog ponašanja.

Kosovski Registar bankovnih računa kontinuirano održava ažurirane informacije o skoro 2.5 miliona bankovnih računa u komercijalnom bankarskom sistemu Kosova. Pojednostavljena funkcija dodata softveru registra pomaže u sprečavanju prevara i u krajnjoj liniji ograničava koruptivno delovanje.

USAID je preko svog projekta [Izvršenje ugovora](#) pomogao nadogradnju softvera Registra bankovnih računa (RBR) i integrисао ga je u jedan potpuno automatizovan metod izvršenja sudskeih odluka preko bankovnih računa dužnika. Kroz nadograđeni sistem, izvršni subjekti kao što su privatni izvršitelji i sudske izvršne službenici moraju koristiti onlajn portal u izvršenju preko bankovnih računa. USAID je takođe obučio sudije, sudske izvršne osoblje i privatne izvršitelje u korišćenju registra, i njima je po prvi put omogućen pristup informacijama u vezi bankovnih računa.

Kada banka biva obaveštена o izvršnom nalogu izdatom od strane suda ili privatnog izvršitelja posredstvom registra, banka je zakonski obavezna da u roku od jednog sata blokira sve bankovne račune dužnika. Dužniku se zatim onemogućuje povlačenje sredstava, njihovo prebacivanje na neke druge račune ili otvaranje novih računa kod drugih komercijalnih banaka na Kosovu, sve dok se ukupni dugovani iznos ne prenese na račun poverioca ili dođe do povlačenja izvršnog naloga.

Od januara 2016. godine je izvršeno više od 6.500 sudskeih odluka preko bankovnih računa kroz sudske izvršne procedure, što je rezultiralo naplaćenim sredstvima u iznosu od 3.86 miliona evra (4.4 miliona američkih dolara).

U prošlosti su izvršenja sudskeih odluka podrazumevala dugotrajne procese koji su potpomagali koruptivnu praksu. Izvršni subjekti su se morali sresti licem u lice sa predstavnicima banaka, često više puta. U nekim slučajevima, banke bi ignorisale izvršne naloge krijući bankovne račune od sudova i drugih izvršnih tela, dok bi klijente savetovale da

prenesu sredstva na druge račune ili povuku sva sredstva ne ostavlja-jući ništa što bi se moglo zapleniti.

Takvo ponašanje je imalo poražavajući efekat na poslovno okruženje. Poveriocima je bio uskraćen pravni lek za povraćaj sredstava koja su im bila dugovana dok su milioni evra držani kao taoci. Preduzeća su takođe oklevala da uđu u poslovne transakcije zbog nepoverenja u sistem izvršenja. Neka preduzeća su bivala i primorana da prestanu sa radom dok su druga odustajala od svojih planova za širenje i rast. Poverenje koje poslovna zajednica gaji prema pravosudnom sistemu, pogotovo primeni trgovinskog prava, je od ključnog značaja za promovisanje konkurenčije i privlačenje stranih i domaćih investicija.

„To je korak napred u reformisanju izvršnog sistema na Kosovu. Sudovi konačno imaju jedan delotvoran i efikasan mehanizam izvršenja preko bankovnih računa,“ kaže Isa Šalja, privatni izvršitelj i bivši sudija Apelacionog suda.

Centralna banka Kosova nadgleda komercijalne banke i ima nadležnost da izriče novčane kazne u iznosu od 200 do 5.000 evra (230 do 5.800 američkih dolara) u slučajevima kada banke ne poštuju zakonske i regulatorne propise.

Automatsko izvršenje sudske odluke preko bankovnih računa dužnika pomaže u jačanju izvršenja ugovora i zaštiti poslovnih interesa – jedan aspekt USAID-ove aktivnosti Izvršenje ugovora, koja traje od 2013. do 2018. godine. Projekat je osmišljen da bi podigao nivo poverenja u vladavinu prava kao i podstakao robusni, trajni ekonomski rast na Kosovu.